

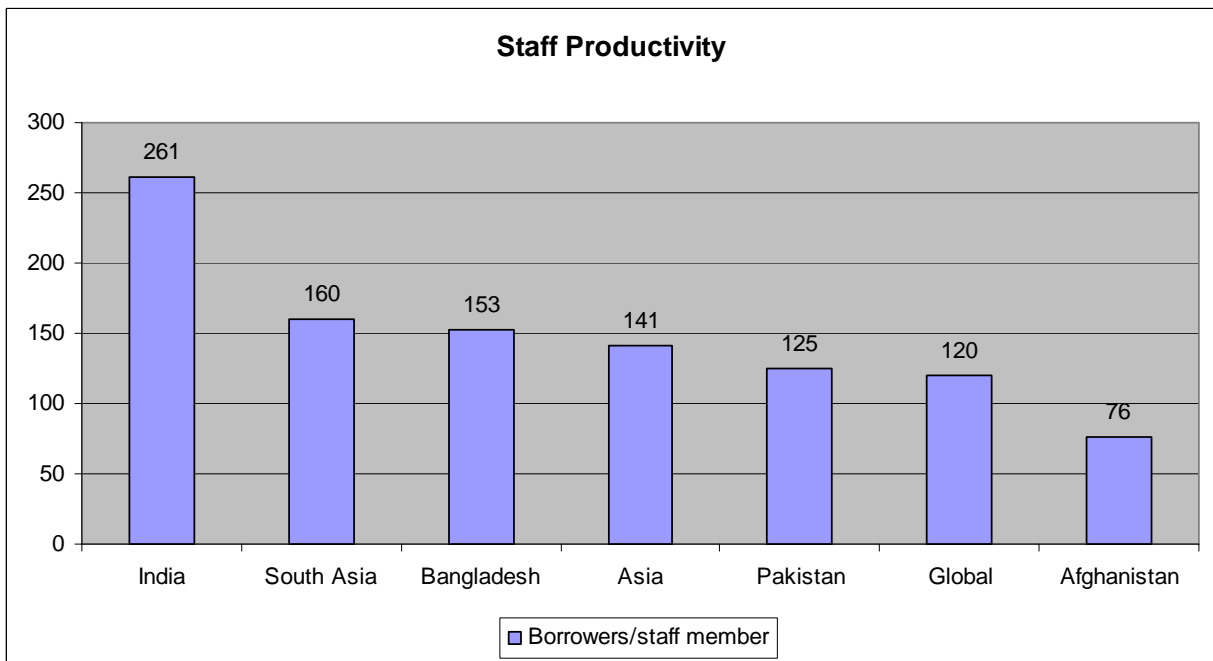
نسبتي تحليل:

د افغانستان د کوچنيو پوړونو سکتورونه د هغو د سارو په وړاند په گاونډيو هيوادونو کې، د سيمې او د نړۍ په کچه منځني حد

لاندې د اغيزمنتيا او د ثبات د ځينو شاخصونو په کارولو سره د افغانستان د کوچنيو پوړونو د سکتورونو د هغو د سارو په وړاندې په گاونډيو هيوادونو کې د نسبت د څرنگوالي ته لنډه کتنه ده.

(د افغانستان په هکله ارقام د ميسفا د کوچنيو پوړونو د همکارو نهادونو د پرمختگ د مياشتنيو راپورونو څخه، او د نورو هيوادونو/سيمو ارقام د میکس بازار څخه ترلاسه شوي دي).

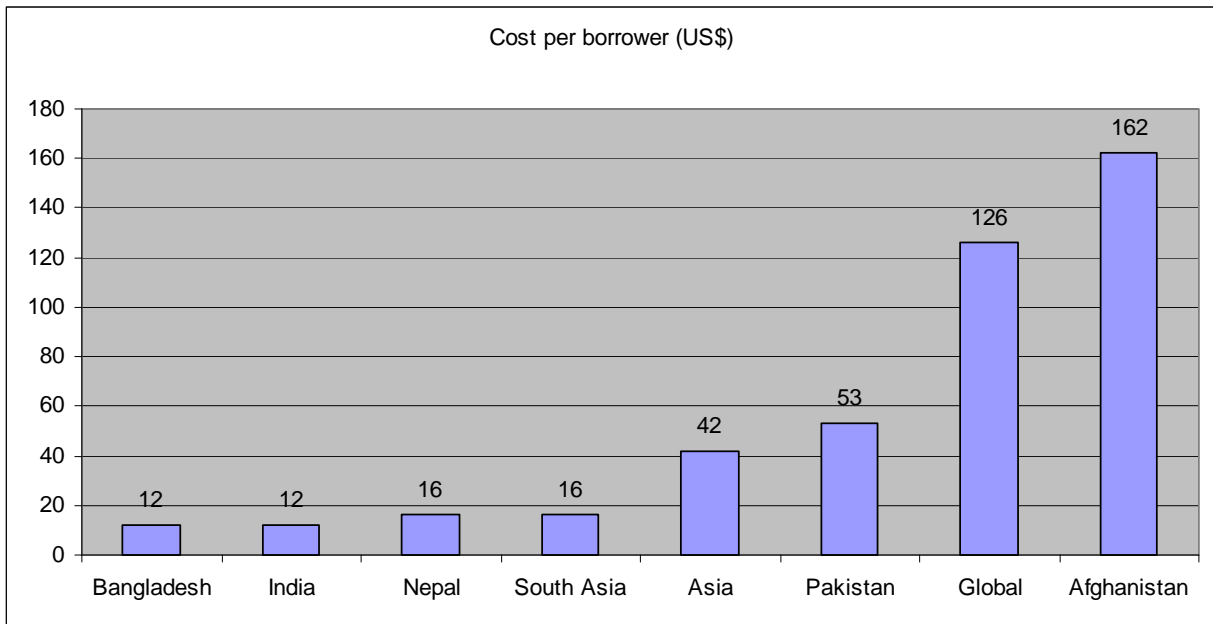
لومړۍ شاخص: د کارکوونکو اغيزمنتيا

که څه هم په ظاهري بڼه کې، د افغانستان لپاره منځني حد د نورو هيوادونو/سيمې څخه ټيټ ښکاري، بايد په ياد وساتو چې په افغانستان کې کاري حالات د سيمې نورو هيوادونو څخه، په شمول د پاکستان او هند چې د افغانستان تر ټولو لږ نږدې گاونډيان دي، ډير توپير لري. دا زياتره ددې لپاره ده چې په افغانستان کې د پوړونو کارکوونکو شميره د غير پوړونو له کارکوونکو (زياتره هغه همکار کارکوونکي چې په امنيتي چارو بوخت دي لکه ساتونکي، موټر چلوونکي او داسې نور) څخه ټيټه ده. او د ناامن چاپريال په پام کې نيولو سره دغه مساله د درک وړ ده. په افغانستان کې د کوچنيو پوړونو د نهادونو ترمنځ، د پوړونو کارکوونکي، په ځانگړې توگه د پوړو وړکولو مامورين، د ټولو کارکوونکو ۵۰ پر سلو کې برخه جوړوي.

په داسې حال کې چې په نورو هيوادونو (هند او بنگلا ديش) کې د پورونو کار کوونکې د ټولو کارکوونکو ۸۵-۸۰ پر سلو کې برخه جوړوي. برسیره پر دې، په افغانستان کې د نفوس شمیر د نورو سهیلې آسیا هیوادونو لکه هند، بنگلا ديش، پاکستان په پرتله ټیټه ده. دغه کار د زیات شمیر ګاونډیو د تر پوښښ لاندې نیولو لپاره د پور ورکولو د مامورینو ظرفیت کموي: هغوی باید ډیری اوږدې لاری ووهی چې په یوه اندازه پور اخستونکې تر پوښښ لاندې راولي.

دوهم شاخص: د هر یو پور اخستونکې کلنیزه لږښتونه (په امریکایي ډالرو)

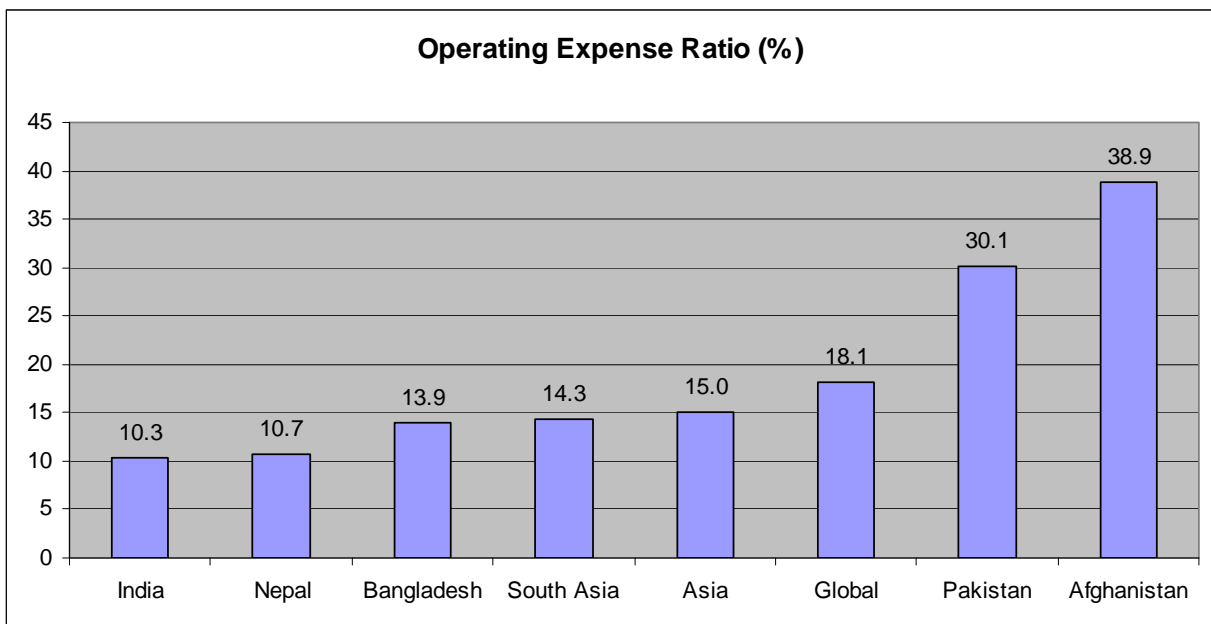
په افغانستان کې د هر پور اخستونکې کلنې لږښت ۱۶۲ امریکایي ډالره دي چې په سیمه کې د منځني حد په پرتله ډیر لوړ دي. څرګنده خبره ده، په یو هیواد کې چې بې ثباتۍ او شخړې روانې وي، د کار او فعالیت لږښتونه ډیر لوړ وي. د کارکوونکو تنخواو او ادارې لږښتونه په افغانستان کې د سیمې د نورو هیوادونو په پرتله لوړ دي. او په یوه ټاکلې سیمه کې د خلکو د شمیر له کبله، او ددی لپاره چې د پور ورکولو مامورین باید لیری ځایونه تر پوښښ لاندې راولي، نو د هغوی لپاره ستونزمنه خبره ده چې په سیمه کې د خپلو د سارو په کچه اغیزمنه و اوسي. خو باید پدی پوه شو چې د دغه سکتور د پراختیا له زیاتوالي سره سم به دغه نسبت په ځانګړې توګه را ټیټ شي، څنګه چې سرانه او د کارکوونکو لږښتونه به په بشپړه توګه ثابت پاتې شي، او یا حداقل د پراختیا په تناسب به زیات نشي.

دریم شاخص: د کار او فعالیت د لږښت نسبت، %

د کار او فعالیت د لږښت نسبت د کار او فعالیت د ټولیزه لږښتونو (د پرسونل، ادارې او استهلاک) منځنی حد د نه ورکړل شویو پورونو په تناسب، محاسبه کوي. د کار او فعالیت د اغیزمنتیا د کچ کولو لپاره دغه تر ټولو لاریات ستنډرډ نسبت دي. په افغانستان کې د کار او فعالیت د لږښت نسبت د سیمې د نورو هیوادونو او همدارنګه د نړیوال منځنی حد په پرتله ډیر لوړ دي. په زیاته کچه دغه په افغانستان کې د کار او فعالیت د لوړو لږښتونو له کبله ده. د بیلګې په توګه په افغانستان کې د پور ورکولو د یو مدیر د منځنۍ کچې تنخوا ۲۰۰ امریکایي ډالرو څخه تر ۵۰۰ امریکایي ډالرو پوری ده (چې ټول لږښتونه لکه ترانسپورت، د غرمې ډوډی، بخشش او داسې نور پکې شامل دي). د هند او بنگلا ديش په پرتله چې د

منځنۍ کچې تنخوا ۱۰۰ امریکایي ډالره ده. برسیره پردی، د نورو حمایوی کار کوونکو گمارنه، زیاتره د امنیت لپاره، د افغانستان په بې ثباته شریایطو کې د منځیوی نه وړ لږښت دی چې د نورو هیوادونو په پرتله د پرسونل لږښتونه ډیری لوری کچې ته رسوي.

په اداري لږښتونو کې بیا د دفتر او د ترانسپورت باره په افغانستان کې د گاونډیو هیوادونو په پرتله ډیره لوړه ده. په داسی حال کې چې په بنگلادیش، هند او پاکستان کې د پورور کولو زیاتره مدیران له بایسایکل او موتور سایکل څخه کار اخلي؛ او د هغوی افغانی ساری اړول کیږی چې له موټرو څخه کار واخلی، چې د سختی اراضی، هوا او امنیتي شریایطو له کبله ډیرگران دی.

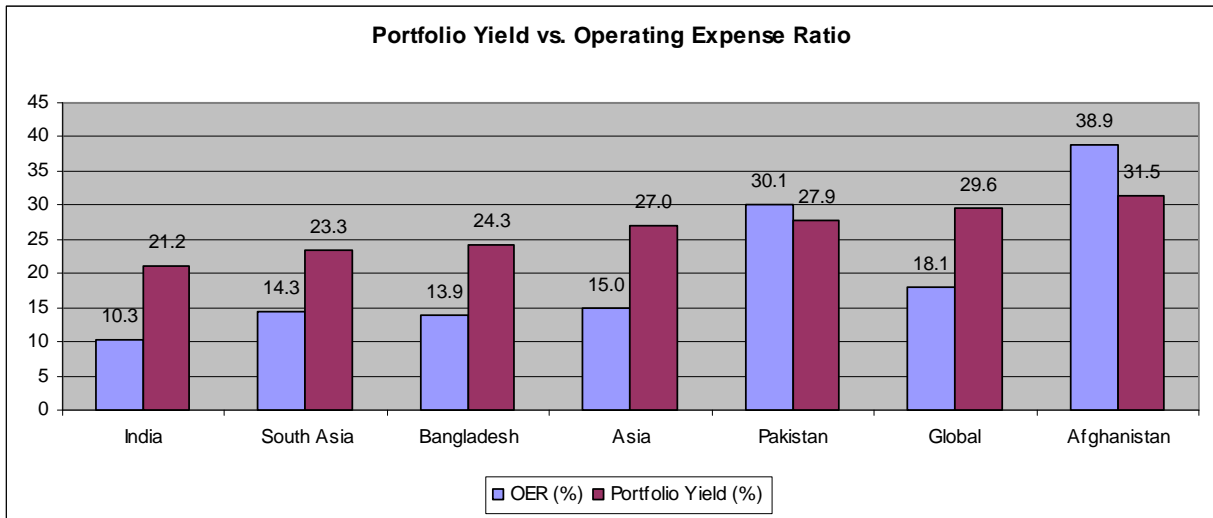

څلورم شاخص: د سرمایي د لاسته راوړنې پروړاندی د کار او فعالیت د لږښتونو نسبت

لاندنی گراف د کار او فعالیت د لږښت د نسبت او د سرمایي د لاسته راوړنې (د نه ورکړ شویو پورونو څخه تر لاسه شوی گټې) تر منځ اړیکې څرگندوی. د افغانستان او پاکستان څخه پرته، په ټولو نورو هیوادونو/سیمو کې د سرمایي لاسته راوړنې د کار او فعالیت د لږښتونو په پرتله لوری دی، او څرگندوی چې په نورو سیمو کې د کوچنیو پورونو میشت نهادونه خپله گټه محاسبه کوي. همدارنگه دغه مساله څرگندوی چې په افغانستان کې د کوچنیو پورونو نهادونه په ټولیزه توگه نشی توانیدلی تر څو د هغو گټو څخه چې په گاکونو باندی تحمیلوی خپل د کار او فعالیت لږښتونه پوره کړي.

د افغانستان د کوچنیو پورونو د نهادونو لاسته راوړنه په سیمه کې د کوچنیو پورونو د نورو نهادونو څخه لوړه نده، سره لدی چې د کار او فعالیت لږښتونه یې ډیر لوړ دی؛ داسی څرگندیږی چې په افغانستان کې د لاسته راوړنو کچه د کار او فعالیت له اصلی لږښت څخه ټیټه ده.

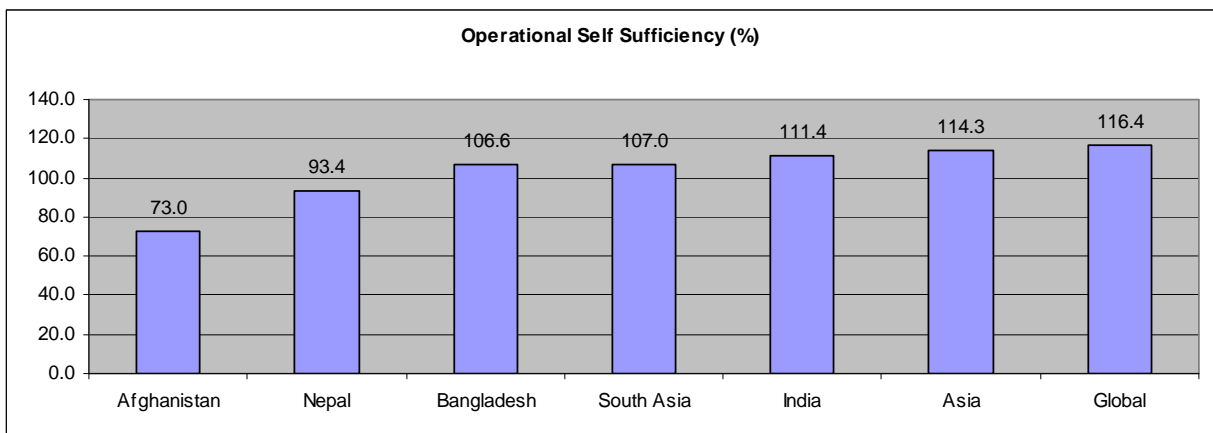
مسفا د محدودو مسؤلیتونو یو شرکت دی چې په بشپړه توگه د افغانستان د مالیې وزارت پوری تړلی دی. مسفا په ۲۰۰۳ کال کې د یو چینل په بڼه رامنځته شو تر څو د افغانستان حکومت او نړیواله بسپنه ورکونکې د کوچنیو پورونو سکتور د پیاوړتیا لپاره او همدارنگه په کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د ټیټو کچو پور ورکولو کې خپل تخنیکي مرستی او مالی وجوه، وړاندی کړي.

پنځم شاخص: د کار او فعالیت ځان بسی

د کار او فعالیت ځان بسی، د کوچنیو پوړونو د یو نهاد د کار او فعالیت څخه د خپلو د فعالیتو او مالی لږښتونو د پوره کولو توان محاسبه کوي. څنگه چې پورتنی گراف ښکاري، که څه هم چې د افغانستان د کوچنیو پوړونو سکتور لا تر اوسه هم د منلو وړ حد ته (سل په سلو ځان بسی ته) نږدې رسیدلی، خو ښکاري چې ښه پرمختګ یې کړی دي. باید په یاد وساتو چې د افغانستان د کوچنیو پوړونو سکتور لا ډیر نوی دي، چې د کوچنیو پوړونو لومړې پوړونه یې په ۲۰۰۳ کال کې ورکړل، چې یوازې درې کالی مخکې وو.

بیا هم، د نامن چاپیریال، د کارکوونکو ټیټو ظرفیتونو، د فعالیتونو لوړو لږښتونو، او یو ویجاړ مالی سیستم سره سره کومه لاره چې دغه سکتور د فعالیتونو د ثبات په برخه کې وهلی د پام وړ ده. د نورو هیوادونو بریالیتوبونه باید دی حقیقت سره په پام کې ونیول شي چې هغوی له کوچنیو پوړونو سره د پام وړ اوږد تاریخ لري (لکه بنگلاديش چې ۲۵ کاله تجربه لري) او همدارنگه هغوی له دغه شان شرایطو او گواښونو سره چې د افغانستان د کوچنیو پوړونو نهادونه هر ورځ ورسره مخ شوی نه وو.

مسفاد محدودو مسؤلیتونو یو شرکت دی چې په بشپړه توګه د افغانستان د مالی وزارت پورې تړلی دي. مسفاد په ۲۰۰۳ کال کې د یو چینل په بڼه رامنځته شو تر څو د افغانستان حکومت او نړیواله بسپنه ورکونکې د کوچنیو پوړونو سکتور د پیاوړتیا لپاره او همدارنگه په کوچنیو او منځنیو تشبثاتو د ټیټو کچو پور ورکولو کې خپل تخنیکي مرستی او مالی وجوه، وړاندې کړي.